

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/97/2018
Identifikačné číslo spisu: 7116201290
Dátum vydania rozhodnutia: 13.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7116201290.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mgr. N. S., nar. XX. C. XXXX, bytom O., W., zastúpeného JUDr. Michaelom Medvid'om, advokátom, so sídlom Wurmova 1131/4, Košice, proti žalovanému: FARDOUS PARTNERS správcovská, k. s., so sídlom Námestie SNP 14, Bratislava, IČO: 48 002 381, správca konkurznej podstaty úpadcu Technoinvest - Holding, a. s., so sídlom Južná trieda 74, Košice, IČO: 35 732 016, o určenie popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 27Cbi/2/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2018, č. k. 3CoKR/13/2017-373, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2018, č. k. 3CoKR/13/2017-373, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 29. decembra 2016, č. k. 27Cbi/2/2016-331, Okresný súd Košice I (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) určil, že správcom popretá pohľadávka žalobcu vo výške 234.731,19 eura, uplatnená prihláškou pohľadávky z 23. októbra 2015 v konkurznom konaní sp. zn. 31K/45/2015, vedenom na majetok úpadcu Technoinvest - Holding, a. s., IČO: 35 732 016, so sídlom Južná trieda 74, Košice, je zistená v celom rozsahu čo do prihláseného právneho dôvodu, výšky 234.731,19 eura a poradia iná pohľadávka. Žalovaného zaviazal nahradiť trovy konania žalobcu v 100% výške.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že správcom popretá pohľadávka žalobcu vo výške 234.731,19 eura, uplatnená prihláškou pohľadávky z 23. októbra 2015 v konkurznom konaní sp. zn. 31K/45/2015, vedenom na majetok úpadcu Technoinvest - Holding, a. s., IČO: 35 732 016, so sídlom Južná trieda 74, Košice, je zistená v celom rozsahu čo do prihláseného právneho dôvodu, výšky 234.731,19 eura a poradia iná pohľadávka. Dôvodil, že uznesením Okresného súdu Košice I zo 17. septembra 2015, sp. zn. 31K/45/2015 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu Technoinvest - Holding a. s., IČO: 35 732 016 a do funkcie správcu bol ustanovený žalovaný. Žalobca prihlásil do konkurzného konania svoju pohľadávku v celkovej sume 234.731,19 eur prihláškou pohľadávky z 23. októbra 2015, pričom ako právny dôvod vzniku pohľadávky žalobca uviedol poskytnutie právnych služieb spoločnosti IURISTA, s. r. o. vo

výške 107.482,47 eura, poskytnutie bezúročnej pôžičky vo výške 52.752,26 eura, neuhradené faktúry za právne poradenstvo úpadcovi vo výške 1.638,80 eura a tiež titulom zmluvy o postúpení pohľadávky prihlásenej vo výške 14.250,75 eura. K prihláške pohľadávky žalobca priložil ako dôkaz Dohodu o urovaní záväzku uzavretú medzi žalobcom a úpadcom 2. novembra 2011 (ďalej tiež „Dohoda“), v ktorej úpadca uznal všetky uvedené pohľadávky. Listom zo 14. decembra 2015 žalovaný oznámil žalobcovi, že popiera jeho pohľadávku čo do výšky, právneho dôvodu a poradia. Pohľadávku poprel čo do právneho dôvodu a výšky z dôvodu, že Dohoda o urovaní sa nenachádza v zmluvnej evidencii a ďalšie okolnosti uvedené v uvedenom oznámení. Pohľadávku poprel čo do poradia z dôvodu, že žalovaný je akcionár úpadcu.

3. Súd prvej inštancie po vyhodnotení dokazovania mal za preukázané, že žalobca v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote odo dňa vyhlásenia konkurzu prihlásil do konkurzného konania prihláškou pohľadávku vo výške 234.731,19 eura, pričom v prihláške uviedol právny dôvod vzniku pohľadávky. Ako dôkaz žalobca doložil Dohodu o urovaní, uzatvorenú medzi žalobcom a úpadcom z 2. novembra 2011. K námietke žalovaného, že žalobca ako právny dôvod vzniku pohľadávky uviedol v prihláške zmluvu o poskytnutí právnych služieb, neuhradené faktúry za právne poradenstvo, zmluvu o postúpení pohľadávky a Dohodu o urovaní priložil ako dôkaz, a z takejto prihlášky žalovaný - správca nemal ako vyčítať čo sú to za pohľadávky a už samotný právny dôvod vzniku pohľadávky bol neurčitý a zameniteľný, súd prvej inštancie uviedol, že táto námietka nie je opodstatnená. Žalobca v prihláške uviedol právny dôvod, opis skutočností z ktorých pohľadávka vznikla, chronologicky rad vzniku pohľadávky vrátane skutočností ktorá svedčí o existencii pohľadávky a tak dostatočným spôsobom preukázal v nej uvedené skutočnosti. Pokiaľ žalovaný namietal neplatnosť Dohody o urovaní, pretože nemá náležitosti dohody o urovaní, nakoľko tam nie je uvedený sporný záväzok veriteľa voči úpadcovi a pre neurčitosť, pretože pohľadávky veriteľa nie sú určené zameniteľným a jednoznačným spôsobom, nie sú uvedené právne dôvody vzniku jednotlivých faktúr, ich výška a ich splatnosť, nie je tam uvedený presný dátum uzavretia zmluvy o pôžičke a v účtovníctve úpadcu nie sú žiadne dokumenty týkajúce sa týchto služieb, tak predmetnú Dohodu o urovaní nemožno posúdiť ako absolútne neplatný právny úkon pre jeho neurčitosť a nezrozumiteľnosť, pretože v uvedenej Dohode je dostatočne špecifikovaný a z obsahu Dohody vyplýva, že ňou došlo k urovnaniu sporných záležitostí. Súd po preskúmaní veci a obsahu Dohody o urovaní dospel k záveru, že ňou došlo k urovnaniu sporných záležitostí, a zmluvné strany sa dohodli, že nárok žalobcu vo výške 177.113,98 eura uznáva spoločnosť Technoinvest - Holding a. s. a nahrádza ho novým záväzkom na zaplatenie dlžnej sumy s úrokom vo výške 8,5%. Vychádzajúc z uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je dôvodná a v plnom rozsahu jej vyhovel.

4. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom z 31. mája 2018, č. k. 3CoKR/13/2017-373, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

5. Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil tým, že pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej namietané odvolacie dôvody nie sú dané. Žalovaný v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie s ktorými sa súd prvej inštancie náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní vo veci. Uviedol, že súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom v dôvodoch rozsudku vysporiadal s námietkou odvolateľa ohľadne Dohody o urovaní z 2. novembra 2011 z ktorej jednoznačne vyplýva, čo bolo predmetom záväzkového vzťahu medzi žalobcom a úpadcom, ktoré záväzky považoval úpadca voči žalobcovi za sporné, v akej výške a akým titulom pohľadávky žalobcu voči úpadcovi vznikli a z Dohody vyplýva aj spôsob ich vzájomného urovnania. Preto tvrdenie žalovaného, že Dohoda je absolútne neplatná, keďže neobsahuje náležitosti dohody o urovaní, považoval odvolací súd za nedôvodné. K námietke žalovaného, že žalobca v prihláške uviedol ako právny dôvod vzniku pohľadávky zmluvu o poskytovaní právnych služieb, neuhradené faktúry za právne poradenstvo, zmluvu o postúpení pohľadávky Tatranský golfový klub a. s. a Dohodu o urovaní priložil len ako dôkaz, aj s uvedenou skutočnosťou sa vysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožnil so skutočnosťami týkajúcimi sa predmetnej námietky tak, ako ich uviedol súd prvej inštancie. Odvolací súd poukázal na ustanovenia § 585 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, v súlade s ktorými si

Dohodou o urovnaní žalobca s úpadcom upravili sporné práva. Aj keď Dohodou o urovnaní došlo k novácii záväzkov, predmetom tejto dohody sú opätovne len pôvodné právne tituly a to Zmluva o poskytovaní právnych služieb, Zmluva o bezúročnej pôžičke a Zmluva o postúpení pohľadávok. Preto žalobca správne uviedol v prihláške v rámci uplatnenia pohľadávky pôvodné právne tituly, z ktorých pohľadávky prihlásené do konkurzu vznikli. K skutočnosti, že Dohoda o urovnaní sa nenachádza v dokumentácii úpadcu odvolací súd poznamenal, že uvedený dôvod nemôže byť dôvodom popretia pohľadávky. Správca konkurznej podstaty nielen v konkurznom konaní, ale aj v priebehu incidenčného konania mal možnosť zistiť s ohľadom na predložené doklady oprávnenosť žalobcovej pohľadávky bez ohľadu na jej evidovanie, resp. neevidovanie v dokladoch úpadcu, a preto túto námietku nepovažoval za dôvodnú. K námietke žalovaného ohľadne spriazenej pohľadávky odvolací súd uviedol, že tým, že súd prvej inštancie uviedol, že ide o inú pohľadávku vo výroku svojho rozhodnutia treba mať za to, že nejde o prednostnú pohľadávku, ale o pohľadávku, ktorá sa uspokojuje ako pohľadávka v súlade s ust. § 95 ods. 3 ZKR. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že žalobca na základe spísaného úradného záznamu z 13. októbra 2015 vyhlásil, že bol akcionárom úpadcu v podiele 51% akcie do roku 2014. V priebehu konania na súde prvej inštancie žalobca nevyvrátil svoje tvrdenie, že bol akcionárom úpadcu a ani nepredložil žiadne dôkazy o tom, že akcionárom úpadcu nebol. Žalobca navyše sám žiadal určiť pravosť a poradie popretej pohľadávky ako inej pohľadávky, čo vyplýva zo samotného petitu žaloby.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 420 písm. e/ a f/ ako aj z ust. § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „C. s. p.“). Prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. e/ C. s. p. dovolateľ vymedzil tak, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca súdu prvej inštancie a vylúčení sudcovia odvolacieho súdu z dôvodu ich zaujatosti, nakoľko aj samotné konkurzné konanie bolo z dôvodov zaujatosti sudcov Okresného súdu Košice I prikázané uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. mája 2017 sp. zn. 5Ndob/5/2017-365, Okresnému súdu Prešov, pretože manželka žalobcu je sudkyňou na Okresnom súde Košice I ako súde príslušnom na rozhodovanie o konkurznom konaní úpadcu a zároveň je veriteľkou úpadcu, prihlásenou v konkurznom konaní úpadcu. Ďalej bol toho názoru, že uvedeným rozhodnutím Najvyššieho súdu sa zmenila príslušnosť odvolacieho súdu, kde ako odvolací súd mal rozhodovať Krajský súd v Prešove z dôvodu, že Okresnému súdu Prešov, bolo prikázané konkurzné konanie úpadcu, a súd ktorý rozhoduje o konkurznom konaní je príslušný na rozhodovanie aj sporov súvisiacich či vyplývajúcich z konkurzného konania úpadcu. Dovolanie podané podľa § 420 písm. f/ C. s. p. odôvodnil tým, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nevysporiadal s argumentáciou, keď žalovanému nedal odpovede na ním nastolené podstatné skutkové a právne otázky v odvolaní. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami žalovaného vo vzťahu k Dohode o urovnaní, keď sa v rozhodnutí obmedzil len na konštatovanie, že súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkou odvolateľa ohľadne Dohody. Poukázal tiež na argumentáciu odvolacieho súdu, že žalobca napriek existencii Dohody o urovnaní v prihláške správne uviedol v rámci uplatnenia pohľadávky právne tituly, z ktorých pohľadávky prihlásené do konkurzu vznikli, a z ktorej vôbec nie je zrejmé, čo je právnym dôvodom vzniku pohľadávky uplatnenej v konkurznom konaní, ktoré určenie právneho dôvodu je predmetom incidenčného sporu, a teda či právnym dôvodom pohľadávky prihlásenej žalobcom sú jednotlivé právne dôvody, ktoré zanikli v dôsledku privatívnej novácie, ktorá bola súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom posúdená ako platný právny úkon, alebo právnym dôvodom vzniku pohľadávky je Dohoda o urovnaní. Z uvedeného dôvodu, ak odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, po prejudiciálnom posúdení, dospeli k záveru platnosti Dohody o urovnaní, potom nie je zrejmé, ako môže byť právnym dôvodom vzniku pohľadávky pôvodný právny dôvod, resp. sumár právnych dôvodov, ktorý v dôsledku privatívnej novácie zanikol v celom jeho rozsahu, a bol nahradený novým právnym dôvodom (samostatne zaväzujúcim) - Dohodou o urovnaní. Dovolanie ďalej uviedol, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal, ani žiadnym spôsobom nereagoval na námietky žalovaného voči rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcich sa uznávacieho prejavu úpadcu v Dohode o urovnaní. Poukázal na to, že súdom prvej inštancie bola popretá pohľadávka žalobcu určená ako nesporná v celom rozsahu, t. j. aj v časti vymáhateľnosti, a to napriek tomu, že v tejto časti sa žalobca nedomáhal určenia (čo do vymáhateľnosti) a že tento pojmový znak zistenej pohľadávky v celom jej prihlásenom rozsahu absentuje vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

odôvodnil nesprávnym právnym posúdením odvolacieho súdu v otázke poradia uspokojovania žalobcovej pohľadávky ako podriadenej a inej pohľadávky. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho a tiež súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zameiata.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie doručil žalobcovi 7. novembra 2018 dovolanie žalovaného spolu s výzvou, aby sa k podanému dovolaniu v lehote 10 dní od doručenia vyjadril s tým, že na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada. Žalobca zaslal vyjadrenie k dovolaniu až 11. decembra 2018, t. j. zjavne po uplynutí stanovenej lehoty. V zmysle § 436 ods. 3 C. s. p. preto dovolací súd na toto vyjadrenie neprihliadol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ, ktorého člen za neho konajúci má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a dôvodné.

9. Rešpektujúc právny názor vyslovený v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia z 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018 v súlade s ustanovením § 48 ods. 3 prvá veta C. s. p. a vychádzajúc zo skutočnosti, že jednotlivé senáty ústavného súdu sú podľa ustanovenia § 6 zákona o ústavnom súde pri svojom rozhodovaní viazané právnym názorom vysloveným v uznesení pléna ústavného súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. Plz. ÚS 1/2018, pristúpil súd k skúmaniu prípustnosti dovolania tak z hľadiska dovolateľom namietanej vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. e/, § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj k skúmaniu (nesprávneho) právného posúdenia veci odvolacím súdom z hľadiska dovolateľom vyvodzovanej prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 34/2018 z 11. decembra 2018).

10. V zmysle § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/); ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. e/ C. s. p.

13. Žalovaný v dovolaní namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. e/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Podľa dovolateľa vo veci rozhodoval vylúčený sudca súdu prvej inštancie a vylúčení sudcovia odvolacieho súdu z dôvodu ich

zaujatosti, pretože aj konkurzné konanie bolo z dôvodov zaujatosti sudcov Okresného súdu Košice I prikázané uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. mája 2017 sp. zn. 5Ndob/5/2017-365, Okresnému súdu Prešov, nakoľko manželka žalobcu je sudkyňou na Okresnom súde Košice I ako súde príslušnom na rozhodovanie o konkurznom konaní úpadcu a zároveň je veriteľkou úpadcu, prihlásenou v konkurznom konaní úpadcu.

14. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované pod č. R 59/1997, v zmysle ktorého: „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania alebo rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p. posúdiť túto otázku samostatne.“ Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e/ C. s. p.

15. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2017 z 22. mája 2017 vyplýva, že najvyšší súd prikázal podľa § 39 ods. 1 C. s. p. vec vedenú na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31K/45/2015 Okresnému súdu Prešov z dôvodu vylúčenia sudcov Okresného súdu Košice I z prejednávania a rozhodovania veci, nakoľko v uvedenom konaní vzniesli sudcovia Okresného súdu Košice I námietky zaujatosti, pretože v konaní je účastníčkou konania ich kolegyňa JUDr. Jarmila Centková, s ktorou majú vytvorený kamarátsky a priateľský vzťah.

16. Argumentácia dovolateľa, že sudcovia odvolacieho súdu, ako aj sudkyňa prejednávajúca vec na súde prvej inštancie, sú vylúčení z dôvodu ich zaujatosti, pretože v konkurznom konaní voči úpadcovi boli sudcovia Okresného súdu Košice I vylúčení, nie je dôvodná. Dovolací súd je toho názoru, že samotnú skutočnosť, že sudcovia boli v konkurznom konaní vylúčení (a vec bola z tohto dôvodu prikázaná inému súdu) nie je možné bez ďalšieho považovať za okolnosť, ktorá by odôvodňovala vylúčenie sudcov aj v tomto (i keď s konkurzným konaním súvisiacom) konaní. Dôvody, vylúčenia sudcov Okresného súdu Košice I z konkurzného konania, nemožno automaticky vzťahovať aj na toto konanie. Dovolateľ navyše v dovolaní nešpecifikoval žiaden konkrétny dôvod, pre ktorý by mali byť vylúčení sudcovia odvolacieho súdu.

17. Okolnosť, že manželka žalobcu je sudkyňou na Okresnom súde Košice I a zároveň je veriteľkou úpadcu, prihlásenou v konkurznom konaní úpadcu nemožno tak isto bez ďalšieho považovať za okolnosť, ktorá by vylučovala sudcu súdu prvej inštancie, resp. sudcov odvolacieho súdu z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Ani bližší osobný, či kolegiálny vzťah k manželke účastníka konania bez ďalšieho nezakladá svojou intenzitou obavu, ktorá presahuje rámec bežnej interakcie medzi občanmi vyvolanej pracovným prostredím, či iným teritoriálnym pôsobením (napr. pobytom, sídlom, pracoviskom, výkonom profesie a pod.), ktorá by automaticky predpokladala vytvorenie si určitého priameho vnútorného emocionálneho vzťahu (puta) medzi sudcom a stranou. Kolegiálne vzťahy k manželke účastníka konania, nie je tou výnimočnou okolnosťou, ktorá by bez ďalšieho zakladala vzťah takej intenzity, na ktorý dopadá ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p. (teraz § 49 ods. 1 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu) Akceptácia príliš rozširujúceho nazerania na okolnosti spochybňujúce nestrannosť sudcu by bola nielen fakticky kontraproduktívna, ale aj právne (ústavne) dlhodobo neutržateľná. (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2012, sp. zn. 7 Nc 42/2012)

18. V prejednávanej veci teda neboli tvrdené a ani preukázané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o zaujatosti namietaných sudcov odvolacieho (a prvoinštancného) súdu, preto prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e/ C. s. p. v tejto časti nie je daná.

19. Vo vzťahu k ust. § 420 písm. e/ C. s. p. dovolateľ ďalej namietal, že rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2017 z 22. mája 2017 sa zmenila príslušnosť odvolacieho súdu, kde ako dovolací súd mal rozhodovať Krajský súd v Prešove z dôvodu, že Okresnému súdu Prešov, bolo prikázané konkurzné konanie úpadcu, a súd ktorý rozhoduje o konkurznom konaní je príslušný na rozhodovanie aj sporov súvisiacich či vyplývajúcich z konkurzného konania úpadcu.

20. Nesprávne obsadeným súdom (§ 420 písm. e/ C. s. p.) je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s

ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2008, sp. zn. II. ÚS 136/08). Zákonným sudcom (čl. 48. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Nevyhnutným predpokladom toho, aby strana nebola odňatá svojmu zákonnému sudcovi, je preto rozhodovanie o jej veci súdom, ktorý je podľa zákona na rozhodovanie o nej vecne, miestne i funkčne príslušný.

21. Podľa § 470 ods. 4 C. s. p., konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo.

22. V prejednávanej veci bola žaloba podaná na Okresnom súde Košice I dňa 22. januára 2016, teda konanie začalo ešte za účinnosti O. s. p., a s prihliadnutím na ust. § 470 ods. 4 C. s. p. je nevyhnutné posudzovať príslušnosť súdov podľa ustanovení O. s. p.

23. Podľa § 11 ods. 1 O. s. p., konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia.

24. Podľa § 9 ods. 2 písm. h/ zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky (v znení účinnom do 30. júna 2016) (ďalej len „ZoS“), na konkurzné konanie a vyrovnacie konanie vrátane sporov týmito konaniami vyvolaných s výnimkou vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ak osobitný zákon neustanovuje inak, je pre obvod Krajského súdu v Košiciach príslušným Okresný súd Košice I.

25. Podľa § 10 ods. 1 O. s. p., krajské sudy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov.

26. V zmysle § 3 ods. 8 ZoS, tvorí obvod Krajského súdu v Košiciach aj obvod Okresného súdu Košice I.

27. Citované ustanovenie § 11 ods. 1 O. s. p. zakotvuje zásadu perpetuatio fori, podľa ktorej je pre určenie miestnej príslušnosti rozhodujúci stav v čase začatia konania a trvá až do skončenia sporu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, ak by sa podmienky miestnej príslušnosti počas konania zmenili. Ak sa konanie začalo na vecne a miestne príslušnom súde, bude sa konanie viesť na tomto súde, teda bude trvať jeho príslušnosť až do skončenia konania (zásada trvania príslušnosti alebo perpetuatio fori). To platí aj vtedy, ak neskôr počas konania dôjde k zmene okolností rozhodujúcich pre určenie príslušnosti. Takáto zmena okolností totiž nemá žiadny vplyv na už raz založenú vecnú ani miestnu príslušnosť. Inštitút vecnej alebo miestnej nepríslušnosti možno aplikovať iba v prípade, ak súd, na ktorý bola podaná žaloba, nebol v deň jej doručenia vecne alebo miestne príslušný. Uvedené platí rovnako aj pre konania začaté za účinnosti C. s. p. (pozri § 36 ods. 2 C. s. p.).

28. V zmysle vyššie uvedeného a s prihliadnutím na citované ustanovenia má dovolací súd za to, že aj keď rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2017 z 22. mája 2017 došlo k zmene príslušnosti konkurzného súdu z Okresného súdu Košice I na Okresný súd Prešov, táto skutočnosť nemala vplyv na miestnu príslušnosť Okresného súdu Košice I, resp. Krajského súdu v Košiciach v predloženej veci, pretože k zmene príslušnosti konkurzného súdu došlo až následne po podaní žaloby v predmetnom konaní, teda po založení miestnej príslušnosti Okresného súdu Košice I. Na rozhodnutie o odvolaní žalovaného v prejednávanej veci tak bol miestne a funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

29. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd nezistil existenciu vady podľa § 420 písm. e/ C. s. p., dovolanie žalovaného podľa tohto ustanovenia prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

30. Dovolateľ ďalej namietal nedostatočné a zmätočné odôvodnenie rozhodnutia a to, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacou argumentáciou.

31. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

32. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

33. Pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne (jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu).

34. Žalovaný v dovolaní predovšetkým namietal, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné, arbitrárne a náležité, resp. vôbec nereaguje na jeho odvolaciu argumentáciu.

35. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania: „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017).

36. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení dostatočne nezaoberal odvolacou argumentáciou žalovaného, ktorá si vyžadovala odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci. Osobitne treba poukázať na rozporuplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, v ktorej sa vysporiadal s odvolacími námietkami žalovaného ohľadne Dohody o urovaní: „V súlade s citovaným zákonným ustanovením (§ 585 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka - pozn. dovolacieho súdu) si Dohodou o urovaní žalobca s úpadcom upravili sporné práva. Aj keď Dohodou o urovaní zo dňa 02. 11. 2011 došlo k novácii záväzkov, predmetom tejto dohody sú opätovne len pôvodné právne tituly a to Zmluva o poskytovaní právnych služieb, Zmluva o bezúročnej pôžičke a Zmluva o postúpení pohľadávok. Preto žalobca správne uviedol v prihláške v rámci uplatnenia pohľadávky pôvodné právne tituly z ktorých pohľadávky prihlásené do konkurzu vznikli.“

37. Dohoda o urovaní podľa § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka predstavuje, aj vzhľadom na jej systematické zaradenie v Občianskom zákonníku, jeden zo spôsobov zániku záväzku bez uspokojenia

veriteľa na zmluvnom základe. Osobitosťou tohto inštitútu je, že spolu so zánikom pôvodného záväzku vzniká nový záväzok, ktorý pôvodný záväzok nahrádza v zodpovedajúcom rozsahu. Z toho vyplýva, že právnym dôvodom vzniku nového záväzku je len dohoda o urovaní a nie právna skutočnosť, na základe ktorej vnikol pôvodný urovnávaný záväzok. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/15/2010 z 26. októbra 2011 v zmysle ktorého: „Dohodou o urovaní účastníci odstraňujú spornosť alebo pochybnosť vzájomných práv a povinností tým, že ich rušia a nahradzujú novými. Slúži na odstránenie sporných práv bez ohľadu na to, či tieto objektívne existujú, teda môže ísť medzi účastníkmi aj o pochybnosti subjektívnej povahy, preto dohoda o urovaní nemusí vždy viesť k faktickej zmene rozsahu vzájomných práv a povinností. Právna úprava dohody o urovaní má veľa zhodných črt s dohodou o nahradení záväzku novým záväzkom (§ 570 Obč. zák.). Predpokladom dohody o urovaní je spornosť alebo pochybnosť týkajúca sa záväzku. Dohoda o urovaní je samostatným zaväzovacím dôvodom, t. j. právnym dôvodom vzniku záväzku a po jej uzavretí sa veriteľ nemôže domáhať plnenia z pôvodného záväzku.“

38. Preto pokiaľ odvolací súd v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku poukázal na § 585 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka s tým, že došlo k novácii záväzkov, pričom predmetom Dohody sú opätovne len pôvodné právne tituly (Zmluva o poskytovaní právnych služieb, Zmluva o bezúročnej pôžičke a Zmluva o postúpení pohľadávok), a preto žalobca správne uviedol v prihláške v rámci uplatnenia pohľadávky pôvodné právne tituly, z ktorých pohľadávky prihlásené do konkurzu vznikli, je toto rozhodnutie zmätočné a arbitrárne.

39. Porušením procesného práva žalovaného na riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces, čo zakladá vadu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p., ale zároveň takéto rozhodnutie odvolacieho súdu je aj nezlučiteľné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR a článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

40. Z uvedených dôvodov dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 C. s. p.).

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

41. Záver odvolacieho súdu o existencii niektorých z väd zmätočnosti automaticky neznamená, že by bola vylúčená možnosť, aby dovolací súd pristúpil aj k skúmaniu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci a s tým spojeného riešenia právnych otázok. Posudzovanie prípustnosti dovolania aj podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je pritom efektívne a opodstatnené vzhľadom na základné zásady súdneho konania, a to zásady hospodárnosti a rýchlosti, a iba takýmto postupom odvolacieho súdu dochádza v plnej miere k naplneniu ústavného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy. Pri formulovaní tohto záveru vychádzal dovolací súd z nasledovných skutočností:

42. Priamo z výroku uznesenia ústavného súdu sp. zn. Plz. ÚS 1/2018 vyplýva, že pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 C. s. p., ako aj § 421 C. s. p. a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p., poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento záver je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu aplikovať nielen na prípady, kedy dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 C. s. p., a následne nepristúpil k skúmaniu dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., ale aj vtedy, keď dovolací súd vo svojom rozhodnutí síce konštatoval existenciu vady zmätočnosti a pri zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu - za predpokladu, že tomu nebráni zistená vada zmätočnosti - neposúdil správnosť alebo nesprávnosť namietaného právneho posúdenia z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., nakoľko neposúdil podané dovolanie v celej jeho šírke a vo svojom rozhodnutí nedal dovolateľovi odpoveď na všetky vo veci relevantné otázky. Uvedená skutočnosť vyplýva z toho, že súdy (vrátane odvolacieho súdu) sú povinné poskytovať spravodlivosť v materiálnom ponímaní a nemôžu postupovať pri rozhodovaní prísne formálne, pričom prílišný formalizmus by bol v rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. IV. ÚS 192/08). Prílišný formalizmus pri

výklade právnych noriem vedúcich k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv. Spravodlivosť je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie súdnej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladné s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (m.m. I. ÚS 26/2010), vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmerov súdom prerokovanej veci.

43. Žalovaný v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. Podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

44. Pokiaľ dovolateľ odôvodňuje prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (pozri R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

45. V predloženej veci žalovaný neoznačil žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu, od právnych záverov ktorého sa odvolací súd (podľa jeho presvedčenia) mal odkloniť. Pritom nevyhnutnosť označenia rozhodnutí predstavujúcich ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyplýva v prípade dovolania, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., aj z požiadavky na odôvodnenie dovolania prípustným dovolacím dôvodom (bližšie pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/59/2019 z 21. mája 2019).

46. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ, neoznačením rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré tvoria ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorých záverov sa mal odvolací súd odkloniť, nevymedzil ním tvrdený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v ust. § 432 C. s. p. a preto dovolací súd nemohol pristúpiť k meritórnemu prejednaniu dovolania žalovaného v tejto časti.

47. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.)

48. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.